

Raadsvoorstel

Jaarstukken openbaar onderwijs gemeente Leeuwarden 2018
Zaaknummer: Z213453-2019

Aan de gemeenteraad.

Gevraagd raadsbesluit:

1. De jaarrekeningen 2018 van de scholen voor openbaar onderwijs Stichting OSG Piter Jelles en de Stichting Proloog, Elan onderwijsgroep en Gearhing goed te keuren;
2. Geen zienswijze af te geven voor de jaarrekening 2018 van de Stichting SO Fryslân.

Toelichting

Van de bovenstaande stichtingsbesturen hebben wij de jaarstukken 2018 ontvangen. Op grond van de statuten van de stichtingen en gerelateerde bepalingen in de onderwijswetgeving dient u formeel deze jaarstukken goed te keuren. Het toezicht bij SO-Fryslân is zo geregeld dat de gemeenteraad op advies van het College van burgemeester en wethouders wel of geen zienswijze kan afgeven. De bijgevoegde jaarstukken 2018 zijn door de ambtelijke dienst getoetst en in orde bevonden en geven geen aanleiding tot bestuurlijk overleg of het afgeven van een zienswijze. De onderhavige stukken voldoen aan de Wet op het Primair onderwijs.

Toezicht

Bij de goedkeuring van de begrotingen 2019 hebben wij u gemeld dat mede op uw initiatief wordt gewerkt aan het stroomlijnen en structureren van het huidige toezicht op het openbaar onderwijs binnen de gemeente Leeuwarden. Dit omdat na de gemeentelijke herindeling 2018 Leeuwarden vijf stichtingen voor openbaar onderwijs in de gemeente Leeuwarden actief zijn. Op dit moment varieert het toezicht tot het per kwartaal overleggen van een financiële rapportage, goedkeuren van jaarstukken en begrotingen en tot het afgeven van een zienswijze op de jaarstukken. Daarnaast varieert bij een aantal stichtingen de procedure voor het benoemen van leden van de Raden van Toezicht per schoolbestuur. Deze worden volgens de statuten zowel door de gemeenteraden als door de raden van toezicht benoemd. Een deel van het stroomlijnen van het toezicht zal in 2019 worden gerealiseerd bij de besluitvorming over de bestuurlijke fusies van stichtingen OSG Piter Jelles met Simon Vestdijk binnen het voortgezet onderwijs en binnen het primair onderwijs tussen Gearhing en Odyssee. Deze besluitvorming hierover zal zoals het nu gepland mogelijk gelijktijdig met de onderhavige jaarstukken 2018 of anders direct daarna plaatsvinden.

1. Voortgezet onderwijs

Stichting OSG Piter Jelles

De jaarrekening 2018 van Piter Jelles is gecontroleerd door BDO audit & Assurance B.V. en is op 27 mei 2019 voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. De algemene indruk van het jaarverslag en de jaarrekening 2018 is zeer positief. De jaarrekening 2018 sluit met een positief saldo van € 552.510 (2017 €192.030,--) OSG Piter Jelles heeft een prima

jaarrekening neergelegd. Deze financiële stukken geven ons geen enkele reden tot het maken van opmerkingen. OSG Piter Jelles heeft zowel wat betreft inhoud, organisatie als financieel de zaak goed op orde.

Het leerlingenaantal per teldatum 1 oktober 2018 bedroeg 4.302. Op de teldatum 1 oktober 2017 waren dat er 4.344. In 2018 waren er bij de Montessori High School nog 2 indicatoren onvoldoende en werd dat aangemerkt als zwak. Op dit moment heeft de onderwijsinspectie aangegeven dat bij deze school voldoende verbeteringen zijn te noteren en dat visitaties van hun kan niet meer nodig zijn. De school komt begin 2019 weer in het basisarrangement voor wat betreft toezicht van de onderwijsinspectie.

Het thema Verbinden verbeteren en vernieuwing heeft OSG Piter Jelles ook in 2018 volledig waargemaakt. Zo werd er gekeken naar bestuurlijke krachtenbundeling. Het onderzoek naar het samengaan van OSG Piter Jelles en RSG Simon Vestdijk is daarvan het voorbeeld. De besluitvorming over de fusie is aanstaande. Daarnaast wordt ingezet op de verbreding van de samenwerking in Kollum en Sint Annaparochie die tot de krimpregio's behoren. Ook op organisatorisch en onderwijs gebied zijn de nodige stappen gezet. OSG Piter Jelles durft te ondernemen ook in regio's waar het voortgezet onderwijs onder druk is komen te staan.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

In 2018 is voor geen van de medewerkers het belastbaar loon hoger dan het grensbedrag uit de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen en bestuurdersbeloning.

Conclusie:

Het resultaat uit de bedrijfsvoering over 2018 geeft geen aanleiding tot het maken van nadere opmerkingen.

Gelet op het bovenstaande stellen wij u voor de jaarrekening 2018 van de de stichting OSG Piter Jelles goed te keuren.

2. *Primair Onderwijs*

In de jaarrekeningen van het primair onderwijs is het tekort op de beschikbare middel voor het cyclisch onderhoud een terugkerend item. Hierover bent u in de voorstellen over de voorgaande jaarrekeningen en begrotingen reeds geïnformeerd. Landelijk speelt dit bijna alle schoolbesturen. De bekostiging is van uit het Rijk onvoldoende. Voor de schoolbesturen blijft het onderhoud een zorgdossier waarbij de striktere interpretatie en verantwoording voor de schoolbesturen er niet positiever op gaan werken. Een oplossing hiervoor is er nog niet. Vanuit de VNG en de PO-raad wordt er gewerkt aan een regeling inzake kosten voor renovatie en aanpassingen van schoolgebouwen. Tevens zijn zij in overleg met de rijksoverheid inzake het ophogen van vergoedingen (indicator) voor onderhoud aan schoolgebouwen.

Stichting Proloog

De jaarrekening 2018 van de Stichting Proloog is door Hofsteenge Zeeman Groep gecontroleerd en is op 21 mei 2019 voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. De jaarrekening 2018 sluit met een resultaat van € 457.807,--.

In het kader van het toezichtarrangement hebben wij overleg gevoerd met de voorzitter van het College van Bestuur van de Stichting Proloog. De voorliggende jaarstukken geven ons in het kader van het toezichtarrangement geen aanleiding voor het aandacht vragen voor specifieke punten. Wij concluderen dat Proloog haar zaken prima op orde heeft.

Het leerlingenaantal is licht gedaald met 29 leerlingen. De verwachting is dat met de ontwikkeling in Leeuwarden-Zuid het leerlingenaantal in totaal licht zal stijgen aan het begin van het schooljaar 2019/2020. De teldatum 1 oktober 2019 is hiervoor de eerste indicator.

Daarnaast is een aantal huisvestingsprojecten succesvol afgerond. Op dit moment zijn de IKC's Eigenwijs, De Oldenije en OBS Trianova in ontwikkeling. Proloog legt de nadruk op klimaat en functionaliteit. Ook in het terugdringen van leegstand in hun bestaande gebouwen zijn flinke stappen gezet. Zo is het leegstaande deel van de Winwyzer in Zuiderburen de Hoogbegaafdenschool "Het Klaverblad" van het PCBO gehuisvest.

Kwaliteit

Proloog heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs. Dit heeft er toe geleid dat door deze (personele) investeringen er tot oktober 2018 geen zwakke scholen meer waren. Echter de inspectie van het onderwijs heeft IKC Aventurijn op dat moment als zeer zwak aangemerkt. Een en ander is het gevolg van een nieuwbouwtraject, verhuizing en wisseling van schoolleiding. Proloog heeft voor deze school een verbeterplan opgesteld. Tevens wordt door Proloog voor deze school alle beschikbare middelen ingezet om organisatorisch (het inzetten van vakleerkrachten en een nieuwe schoolleider) onderwijskundig de zaak op orde te krijgen.

Met de werkdrukverlagende middelen van het Rijk is het ziekteverzuim nog steeds hoog. Proloog verwacht dat door de inzet van deze middelen de werkdruk en daarmee ook het ziekteverzuim gaat dalen in de komende periode. Dit in relatie met de maatregelen die Proloog heeft ingezet voor wat betreft het monitoren en uitvoeren van het verzuimbeleid op locatie niveau.

Financieel beeld:

In onderstaand schema staan de kengetallen. Hier worden de solvabiliteit, kapitalisatiefactor, weerstandsvermogen, rentabiliteit en liquiditeit weergegeven (afpraak vanuit het verscherpt toezicht). De meerjarenbegroting laat negatieve resultaten zien. Daar staat tegenover dat er de komende jaren ook wordt geïnvesteerd (wifi/devices/etc.) Het exploitatietekort zal dan ten laste komen van de reserves, hetgeen effect heeft op de liquiditeitspositie. Proloog onderkent dit ook aan en zal hier regie op blijven gevoerd.

Vanuit het verleden (verscherpt toezicht) laten wij u alleen voor Proloog onderstaande tabel zien. Deze tabel laat u in één oogopslag een goed beeld zien van de afgelopen periode.

Proloog		2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Solvabiliteit (Eigen vermogen/totaal vermogen)		47,0%	43,2%	42,8%	46,7%	37,2%	23,5%	7,4%	1,0%	15,4%
Liquiditeit (Vlottende activa/kortlopende schulden)		1,84	1,75	1,57	1,39	1,02	0,61	0,30	0,33	0,41
Kapitalisatiefactor (Totaal activa/totaal baten)	inc gebouw	34,3%	36,2%	35,7%	30,6%	39,3%	31,4%	26,2%	24,6%	29,8%
	ex gebouw	30,1%	31,3%	30,2%						
Weerstandsvermogen (Eigen vermogen/ totale baten)		16,1%	15,6%	15,3%	13,9%	14,6%	7,4%	1,9%	0,3%	4,6%
Rentabiliteit (Resultaat/baten)		1,8%	0,9%	1,0%	0,6%	0,7%	5,4%	1,6%	-4,1%	14,6%

Groen: = binnen de normen

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

In 2018 is voor geen van de medewerkers het belastbaar loon hoger dan het grensbedrag uit de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen en bestuurdersbeloning.

Conclusie:

Proloog heeft een goede jaarrekening 2018 ingediend.

Gelet op het bovenstaande stellen wij u voor de jaarrekening 2018 van de Stichting Proloog goed te keuren.

Elan Onderwijsgroep

De jaarrekening van Elan Onderwijsgroep ziet u voor het eerst in deze vorm. De Elan onderwijs groep is ontstaan uit de fusie tussen Onderwijsgroep Fier en Stichting Radius dit naar aanleiding van het door u op 23 april 2018 genomen besluit inzake de fusie.

Toezicht.

Het toezicht op Elan Onderwijsgroep wordt gehouden op basis van een convenant tussen de gemeenten Waadhoeke, Noardeast-Fryslân en Leeuwarden. Het convenant stamt uit 2009. Dit convenant zal in overleg met de betrokken gemeenten, in het najaar 2019 worden aangepast op basis van het toekomstig toezichtarrangement. Wij hebben voorgesteld om de penvoering met betrekking tot het toezicht bij de gemeente Waadhoeke onder te brengen. Deze gemeente heeft bijna 16 van de 21 scholen van Elan op haar grondgebied (Leeuwarden 3 en Noardeast-Fryslân 2).

De jaarrekening 2018 sluit met een negatief resultaat van € 338.922,-- (2017 € 537.153,-- positief) De accountant Van Ree Accountants te Barneveld heeft op 9 juli een goedkeurende verklaring afgegeven.

De Elan onderwijsgroep heeft een goede jaarrekening voorgelegd. Met een goede lange termijn prognose. Echter de vergelijking van het resultaat van de rekening ten opzichte van 2017 is iets te positief maar wel verklaarbaar. Er is in 2018 volop geïnvesteerd in de organisatie, leer- en hulpmiddelen, ICT en onderhoud.

De kwaliteit van het onderwijs is over het algemeen op orde. Echter er staan nog twee scholen bij de inspectie voor het onderwijs aangemerkt als zwak en twee scholen als onvoldoende. Elan heeft aangegeven dat hieraan extra aandacht word geschonken en voldoende maatregelen worden genomen.

Door in te spelen op het aanstaande leeraren tekort heeft Elan de voorgenomen formatiekrimp weliswaar niet gerealiseerd, maar zijn wel belangrijke stappen gezet voor de continuïteit van het onderwijsproces. Zij hebben een aantal tijdelijke personeelsleden (payrollers) toegevoegd aan hun vaste formatie. De uitgaven hiervoor (1,6 miljoen) worden niet geheel gedekt door de verhoging van de bijdrage van het Rijk (1,4 miljoen). Elan zal hier in de komende jaren een oplossing voor gaan vinden. Gesteld kan worden dat de organisatie financieel gezond is.

Wij hebben geconstateerd dat bij het onderhoud aan schoolgebouwen de optelsom van uitgesteld werk steeds hoger wordt en het moment dat verder uitstel niet meer mogelijk is komt steeds dichterbij. Voor wat betreft de Leeuwarder scholen zijn wij met het schoolbestuur in gesprek om te kijken naar ontwikkelingen met betrekking tot IKC in relatie tot het in standhouden de bestaande schoolgebouwen.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

In 2018 is voor geen van de medewerkers het belastbaar loon hoger dan het grensbedrag uit de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen en bestuurdersbeloning.

Conclusie:

De Elan Onderwijsgroep heeft jaarstukken voorgelegd waaruit blijkt dat Elan financieel gezond is. Er is wel een opgave om de personeelskosten binnen het budget te krijgen en verder ligt er een opgave op de kwaliteit van enkele scholen en de kosten van het onderhoud.

Gelet op het bovenstaande stellen wij u voor de jaarrekening 2018 van de Elan Onderwijsgroep goed te keuren en hierover de gemeenten Waadhoeke en Noardeast-Fryslân als convenantpartners in kennis te stellen en in overleg te treden.

Gearhing

De voorliggende jaarrekening 2018 van de Gearhing is gecontroleerd door VAN REE Accountants en is op 19 juni 2019 voorzien van een goedkeurende verklaring. De Gearhing zit op dit moment in een bestuurlijk fusietraject met de Stichting Odyssee te Sneek. Van de 25 onder haar bestuur staande basisscholen heeft het schoolbestuur er 4 (openbare) staan op het grondgebied van de gemeente Leeuwarden. Het zijn relatief 4 kleine scholen waarvan 3 onder de opheffingsnormen van 45 zitten. Deze scholen worden nog in stand gehouden op basis van de gemiddelde schoolgrootte. Om een deel van de krimp te kunnen opvangen wordt bovenstaande bestuurlijke fusie voorgesteld. Dit ontslaat het “nieuwe schoolbestuur” niet om gelet op de krimp in de regio passende maatregelen te nemen (daling van het aantal leerlingen -15% sinds 2015).

Toezicht

Evenals de Elan onderwijsgroep hebben wij bij de fusie van de Gearhing en Odyssee te maken met het toezicht verdeeld over meerdere gemeenten (Súdwest-Fryslân, Waadhoeke, Harlingen De Fryske Marren en Leeuwarden). De Colleges van de betrokken gemeenten hebben voorgesteld om de penvoering met betrekking tot het toezicht bij de gemeente Súdwest-Fryslân onder te brengen. De meeste scholen liggen in deze gemeente.

Kwaliteit

Alle scholen van de Gearhing vallen onder het basisarrangement van de inspectie voor het onderwijs. Er wordt binnen het schoolbestuur gewerkt met zelfsturende scholenteams waardoor de verantwoordelijkheid voor organisatie en kwaliteit zo laag mogelijk in de organisatie komen te liggen.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

In 2018 is voor geen van de medewerkers het belastbaar loon hoger dan het grensbedrag uit de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen en bestuurdersbeloning.

Conclusie

De jaarrekening van de Gearhing sluit met een positief saldo van € 590.777,--. Ondanks de financiële plus over 2018 heeft de Gearhing een opgave om de financiën structureel sluitend te krijgen. De Gearhing heeft aangegeven dat in de jaarcijfers over 2019 en na de bestuurlijke fusie hierop beleid zal worden gevoerd.

Gelet op het bovenstaande stellen wij u voor de jaarrekening 2018 van de Gearhing goed te keuren.

Stichting SO Fryslân

Bij de fusie van de scholen voor speciaal onderwijs is het toezicht op de Stichting SO Fryslân aangepast. U hoeft de jaarstukken bij dit schoolbestuur niet meer goed te keuren maar kunt indien nodig een zienswijze afgeven.

Binnen de Stichting SO Fryslân is destijds de openbare voormalige ZML-school 'It Twalûk, in Leeuwarden ondergebracht.

De voorliggende jaarrekening 2018 is die van de Stichting SO- Fryslân. Deze is gecontroleerd door AKSOS Accountants B.V. en is op 3 juni 2019 voorzien van een goedkeurende verklaring.

De jaarrekening 2018 laat volgens de verwachting een negatief exploitatieresultaat van € 135.000,-- zien. Dit is conform de begroting 2018 (-€ 179.000,--) en het geschetste meerjarenperspectief. Het geraamde negatieve resultaat in 2018 is 35.000,-- lager dan geraamd.

Enkele aandachtspunten:

- Het negatief jaarresultaat van € 135.000,--. Dit werd veroorzaakt door noodzakelijke incidentele investeringen in de scholen (o.a. huisvesting en noodzakelijk in stand moeten houden locaties) en de innovatie van Passend Onderwijs. Voor de komende jaren zijn deze uitgaven opgenomen in het meerjarenperspectief. Voor de financiële positie van SO-Fryslân heeft dit negatief resultaat geen gevolgen. Er is voldoende reserve

aanwezig.

- In 2017 is er door diverse organen binnen SO-Fryslân positief geadviseerd om een onderzoek te starten naar een bestuurlijke samenwerking met RENN4 (cluster4 onderwijs). In de raadsbrief over de jaarstukken 2017 hebben wij aangeven dat zodra er concrete ontwikkelingen zijn wij u hierover informeren. Helaas hebben wij vastgesteld dat op dit moment onvoldoende draagvlak is voor een bestuurlijke fusie tussen bovenstaande organisaties. De gesprekken hierover zijn dan ook stopgezet. De huidige samenwerking blijft in belang van zorgleerling binnen het Passend Onderwijs gehandhaafd.
- Leerlingenaantallen laten een licht stijgende trend zien (1127 in 2017 naar 1143 in 2018). Of deze stijging het gevolg is van de ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs zal in de komende tijd duidelijk worden.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen.

In 2018 is voor geen van de medewerkers het belastbaar loon hoger dan het grensbedrag uit de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen en bestuurdersbeloning.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande stellen wij u voor een zienswijze achterwege te laten voor de jaarrekening 2017 van de Stichting SO Fryslân.

Leeuwarden, 27 augustus 2019

Burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester,

secretaris.